

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ СВІТОВОГО
ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ»**

IV семестр, 2024-2025 н. р.

Галузь знань
01

Освіта/Педагогіка
Спеціальність
015 Професійна
освіта

Освітньо-
науковий ступінь
доктор філософії

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра педагогіки Викладач: Кушнірук С.А. - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова Інформація про викладача на сайті факультету: https://kp.pf.npu.edu.ua/index.php/sklad-kafedri/335-kushniruk-svitlana-anatoliivna E-mail: s.a.kushniruk@udu.edu.ua						
I. Основна мета/цілі навчання	Метою викладання освітнього компоненту є: розкриття закономірностей процесу формування системи професійної освіти з огляду на загальнонаціональний і міжнародний вимір, особливостей розвитку професійної освіти за умов державного суверенітету України; аналіз глобалізаційних та інтеграційних процесів у різних регіонах світу та можливості їх реалізації в українському освітньому просторі; розробка на цій основі науково-методичних підходів до розвитку професійних компетентностей здобувачів освітнього рівня доктор філософії. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту: - ознайомлення з роллю і місцем освіти в процесі глобалізації; з викликами, формами і тенденціями глобалізації освіти; - аналіз: > стратегії інтернаціоналізації освіти на регіональному, національному та інституційному рівнях; > основних форм та інструментів інтернаціоналізації освіти; > пріоритетів інтернаціоналізації освіти в контексті основних тенденцій сучасного суспільного розвитку (загальнонаціональний і міжнародний вимір); > досвіду провідних країн у досягненні цілей інтернаціоналізації професійної освіти; - прогнозування науково обґрунтованих підходів до реформування української професійної освіти у вимірах глобалізації, європейської інтеграції та національної самоідентифікації.						
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Навчальна дисципліна обов'язкова						
III. Обсяг навчальної дисципліни	<table border="1"><tr><td>Кількість кредитів</td><td>3 кредити</td></tr><tr><td>Загальна кількість годин</td><td>90</td></tr><tr><td>Лекційні заняття</td><td>16</td></tr></table>	Кількість кредитів	3 кредити	Загальна кількість годин	90	Лекційні заняття	16
Кількість кредитів	3 кредити						
Загальна кількість годин	90						
Лекційні заняття	16						

Семінарські/практичні заняття	14
Самостійна робота	60

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль I. Сучасні тенденції розвитку професійної освіти.

Тема 1. Розвиток професійної освіти та освітнього законодавства у загальнонаціональному та міжнародному вимірах. Зміст теми: Освіта як ключовий чинник суспільного прогресу, успішного розвитку націй, держав, кожної людини. Особливості реалізації професійної освіти у сучасних умовах цивілізаційного розвитку: глобалізація, мобільність, змінність, інноваційність, інтелектуалізація, інформатизація, демократизація, конкурентність тощо. Особливості формування освітнього законодавства в умовах глобалізаційних та інтеграційних світових процесів. Основні характеристики нормативного забезпечення в сфері освіти на міжнародному та національному рівнях: Закон України «Про освіту». Закон України «Про професійно-технічну освіту». Закон України «Про вищу освіту». Національна доктрина розвитку освіти. Нормативно-правові документи, що регулюють діяльність системи освіти, визначають основні напрями її реформування. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.

Тема 2. Інтеграційні процеси в освіті та Європейському освітньому просторі. Зміст теми: Поняття транснаціональної освіти. Структура транснаціональної освіти. Основні форми транснаціональної освіти. Сучасні концепції розвитку транснаціональної вищої освіти. Міждержавна освіта в Україні, її ефективність та вигода. Поняття світового освітнього простору. Інтеграція (як складова процесу світового розвитку). Тенденції світового освітнього простору. Складові інтеграційних процесів.

Тема 3. Глобалізація та інтернаціоналізація - нові парадигми освітньої політики. Зміст теми: Глобалізаційні процеси та їх вплив на систему професійної освіти. Особливості освітніх реформ у країнах Європейського Союзу (ЄС), їх характеристика та нормативне забезпечення. Нормативно-правові засади реалізації вимог Болонського процесу та їх імплементація в Україні. ECTS як основа забезпечення права на мобільність в Європейському освітньому просторі, основні вимоги щодо застосування. Компетентнісний підхід та нормативна база щодо його реалізації. Дублінські дескриптори, Європейська рамка кваліфікацій, Міжнародна стандартна класифікація освіти: концептуальні підходи до реалізації цих документів у вітчизняній освіті.

Модуль II. Інтернаціоналізація професійної освіти на сучасному етапі

Тема 1. Мета і завдання інтернаціоналізації на інституційному рівні. Зміст теми: Розвиток міжнародної співпраці ЗВО. Напрямки міжнародного співробітництва (участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного обміну докторантами, аспірантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками); проведення спільних наукових досліджень; організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів, участь у міжнародних освітніх програмах; спільна видавнича діяльність; надання послуг пов'язаних з вищою і післядипломною освітою іноземних громадян; відрядження за кордон педагогічних кадрів для викладацької та наукової роботи відповідно до міжнародних договорів ЗВО з іноземними партнерами.

Тема 2. Програми Європейського Союзу та розвиток процесу інтернаціоналізації вищої професійної освіти. Зміст теми: Інформаційні ресурси для забезпечення ефективного запровадження міжнародних проектів освітніх і дослідницьких програм ЄС Еразмус+ і Горизонт 2020. «Програми розширення контактів між людьми: Дім Європи». Проекти технічної допомоги «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України». Проекти Розвитку Інституційної Спроможності ЗВО (присвячених розробці навчальних планів, співпраці між університетами та діловими структурами або структурній реорганізації). Проекти Жана Моне для просування досліджень та знань про ЄС (Європейських студій) в українських закладах освіти. Модернізація методів навчання за допомогою платформи «eTwinning Plus».

Тема 3. Інтернаціоналізація освітньої діяльності. Зміст теми: Програмні заходи щодо інтернаціоналізації освітніх програм: розробка спільних із

зарубіжними партнерами освітніх програм; розробка спільних міжнародних програм подвійних дипломів; розробка освітніх програм та іншої навчальної та навчально-методичної документації англійською мовою; поширення практики залучення іноземних викладачів до освітнього процесу в Університеті; використання позитивно зарекомендованих у світі освітніх технологій та методів навчання; використання популярних іноземних навчально-методичних праць в інтересах розвитку компетенцій студентів, науково-педагогічних працівників та дослідників Університету. Академічна мобільність здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних та наукових працівників.

Тема 4. Інтернаціоналізація наукової діяльності Зміст теми: Програмні заходи щодо інтернаціоналізації наукової діяльності: участь у виконанні міжнародних програм, спільних міжнародних наукових проєктів, фундаментальних та прикладних досліджень, розробок у пріоритетних галузях науки і техніки, які характеризують Університет як міжнародний інноваційний та дослідницький центр; публікування спільно з іноземними партнерами наукових монографій, наукових статей в фахових виданнях; регулярна участь у міжнародних наукових конференціях, симпозіумах та форумах за межами України; забезпечення доступності закордонних освітніх та наукових ресурсів через мережу Інтернет шляхом отримання доступу до спеціалізованих та універсальних іноземних наукометричних баз даних; проведення регулярних міжнародних конференцій, форумів, тематичних круглих столів за участю іноземних учасників з метою оприлюднення отриманих наукових результатів та їх комерціалізації; участь Університету та науково-педагогічних працівників у міжнародних дослідницьких та фахових мережах.

Тема 5. Інтернаціоналізація суспільного розвитку Зміст теми: Сприяння державній політиці інтернаціоналізації вищої освіти; встановлення високого ступеню міжнародної репутації Університету шляхом сталих наукових та освітніх зв'язків; участь в діяльності міжнародних організацій і асоціацій; участь в міжнародних науково-освітніх виставках в Україні та за кордоном; розширення присутності Університету в англійськом сегменті мережі Інтернет, збільшення кількості матеріалів представлених іноземними мовами на офіційному сайті Університету, постійна підтримка та вдосконалення його роботи; підтримка взаємозв'язку з іноземними випускниками та громадянами України, які працюють за фахом за кордоном; проведення дослідницьких, навчальних, культурних, спортивних заходів за участі зарубіжних університетів-партнерів.

Тема 6. Індикатори виміру процесу інтернаціоналізації. Зміст теми: Ціннісна платформа педагогічної освіти. Основні тенденції реформування вищої освіти. Тенденції інтернаціоналізації систем вищої освіти, утворення світової освітньої мережі. Інтернаціоналізація вищої освіти, її основні форми. Зростання масштабів вищої освіти. Диверсифікація вищої освіти.

V. Засоби діагностики успішності навчання. Методи навчання Організація та зміст самостійної роботи з освітнього компонента «Інтернаціоналізація професійної освіти» спрямована на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набуття вмінь опрацювання наукової літератури, що сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх докторантів. Завдання до самостійної роботи докторанта відповідно до модуля та теми заняття. Від докторантів вимагається: 1. Ведення тематичного словника. 2. Опрацювання літератури з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (план конспект, опорний конспект, тези, таблиця, схема тощо), з комплексним аналізом процесів, що відбуваються у сфері освітньої політики. Список рекомендованої літератури до кожної теми можна доповнити науковими джерелами, які докторант підібрав самостійно. Доцільно порівнювати виклад (або зміст) матеріалу з визначеного питання в різних джерелах. 3. Застосування положень нормативно-правових актів для осмислення й аналізу специфіки планування і впровадження інтернаціоналізації професійної освіти на загальнонаціональному та міжнародному вимірах, висловлювання своїх міркувань щодо проблемних питань, які виникають під час аналізу даного процесу. 4. Застосування знань сучасних досліджень, проблем і тенденцій розвитку інтернаціоналізації професійної освіти у комплексному аналізі явищ і процесів, що

виникають у галузі освіти. Звітність у формі індивідуального навчально-дослідного завдання. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з освітнього компонента «Інтернаціоналізація професійної освіти» - це вид науково-дослідної роботи докторанта, яка містить результати аналітично-дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із освітнього компонента, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах робочої навчальної програми освітнього компонента, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять та СРС і охоплює декілька тем або один із змістових блоків навчального дисципліни. Види ІНДЗ, вимоги до їх оформлення та оцінювання: / наукове дослідження у вигляді творчого проекту (відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint), що охоплює змістовий блок одного із модулів. Орієнтовна структура ІНДЗ у вигляді творчого проекту - зміст, вступ, основна частина, висновки (проектне рішення), список використаних джерел, додатки. Один із додатків - Презентація у програмі PowerPoint. / наукове дослідження у вигляді наукового реферату (тематика лекційних та семінарських занять).

У процесі оцінювання навчальних досягнень з курсу «Інтернаціоналізація професійної освіти» застосовуються такі методи контролю: > методи усного контролю, що здійснюється шляхом індивідуального або фронтального опитування; > методи письмового контролю, що проводяться шляхом експрес опитування, виконання індивідуальних завдань, модульних контрольних робіт; > метод самоконтролю, що реалізується шляхом самоаналізу. Порядок оцінювання знань докторантів Оцінювання знань докторантів з курсу «Інтернаціоналізація професійної освіти» здійснюється відповідно до вимог Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу.

V. Результати навчання

ПРН1. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях українського та міжнародного рівня, брати участь у міжнародних проектах.

ПРН2. Формулювати та перевіряти гіпотези на основі системного наукового світогляду, загального культурного кругозору і демонструвати здатність знаходження оптимального рішення при обстоюванні власної наукової позиції із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ПРН5. Знаходити, обробляти та аналізувати інформацію щодо проблем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї з різних джерел на основі сучасних технологій її пошуку.

ПРН6. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проекти, написання пресрелізів, есе), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	залік у IV семестрі

Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться у формі виконання письмових завдань. На залік виносяться питання, що відповідають навчальній програмі з дисципліни і доводяться до відома студентів викладачем. Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою та виставляються у відповідну графу в

заліковій відомості. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середнє арифметичне кількості балів поточного (100 балів) та залікового (100 балів) контролю.

Критерії оцінювання знань студентів

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних та семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних та семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

«Творчий рівень» (90-100 балів) - знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

«Високий рівень» (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

«Достатній рівень» (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

«Задовільний рівень» (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «*Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості*» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

«Низький рівень» (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «*Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості*» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

Незадовільний рівень:

«Незадовільно» (0-59 балів) - виставляється здобувачу освіти, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «*Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості*» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щопонеділка після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали;
 - 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів;
 - 3) творчі роботи – 5 балів;
 - 4) оформлення документів – 2 бали;
 - 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали;
 - 6) тестові модульні контрольні роботи – 5 балів.
-

VIII. Основні інформаційні ресурси 1. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід: монографія. Ніжин: ПП Лисенко. 2019. 408 с.

2. Мигович І. В. Процес інтернаціоналізації та його вплив на трансформацію національних систем вищої освіти країн Східної Європи кінця XX – початку XXI століття : монографія. Лисичанськ : ТОВ „ФОКСПРИНТ”, 2020. 628 с.

3. Семенов О.М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти: навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 216 с. 4. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 254 с

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1 від 25 серпня 2024 року